

освіченості, високорозвинений інтелект, творчий потенціал, знання новітніх методів і технологій у відповідній сфері діяльності, прагнення до самоосвіти, навички самостійної роботи, висока адаптивність. Всі ці якості формуються успішніше, якщо студент займає при навчанні суб'єктну позицію, тобто є активним учасником процесу освіти, що передбачає свободу в тій же мірі, в якій і відповідальність за досягнення освітніх результатів.

Суб'єктну позицію науковці визначають по-різному: як зорієнтованість особистості в різних сферах життєдіяльності (М Боритко і О. Мацкайлова), як здатність суб'єкта освоювати й творчо перетворювати дійсність (В. Сластьонін, Є. Шиянов, Ю. Черкасова), як систему ставлень особистості (О. Акулініна, Р. Серьожникова), як рівень готовності до самозмін (О. Цимбал), як інтегративну характеристику особистості (О. Богданова, В. Петьков, Н. Щукіна). Не зупиняючись детально на аналізі різних точок зору науковців стосовно визначення даного поняття, зазначимо, що суб'єктну позицію студента розглядаємо як інтегративну характеристику особистості, яка відображає активно-вибіркове, ініціативно-відповідальне, перетворююче ставлення студента до самого себе, до тих чи інших сторін дійсності, до власної освіти.

Суб'єктна позиція важлива для будь-якої практичної діяльності, тим більше, для освіти. Вона дає студенту змогу відчувати себе і бути активним суб'єктом щодо процесу власної освіти і характеризує його як особистість, яка свідомо і діяльнісно ставиться до освітнього процесу, докладає активних зусиль для власного саморозвитку і керує ним. Студенту вищого навчального закладу суб'єктна позиція дозволяє: виявляти особистіше ставлення і визначати смисл освіти, що здобувається; свідомо й активно використовувати наявні можливості для власної освіти і саморозвитку; проектувати і реалізовувати власний освітній, а в майбутньому й професійний маршрут.

Узагальнюючи погляди науковців (О. Акулініна, О. Белошицький, Ф. Блієва, Н. Гафурова, А. Гогоберидзе, І. Демакова, Т. Дулінець, Н. Іванцова, А. Лебедев, Н. Проніна, Р. Серьожникова, Н. Терпугова, О. Цимбал, Ю. Черкасова, Н. Щукіна та інші) на обґрунтування необхідності формування суб'єктної позиції, можна стверджувати, що вона має суттєве значення для майбутньої професійної діяльності, для повноцінної професійної та особистісної самореалізації майбутнього фахівця будь-якого профілю, оскільки якість й ефективність професійної освіти суттєвою мірою залежить від рівня сформованості суб'єктної позиції майбутнього фахівця щодо власної освіти, від того, наскільки ефективно студент зможе керувати процесом власного професійного розвитку відповідно до свого особистішого потенціалу, здібностей й індивідуальних особливостей.

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

О.Н. Софронков, д.т.н., проф., М.Г. Горліченко, к.п.н., доц.

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

Сучасний стан соціально-економічного розвитку України характеризується значними змістовними та структурними організаційними змінами, які спрямовані на формування національної системи освіти та її інтеграцію в міжнародний освітній

простір. Зміна суспільних відносин, змісту громадського життя, ціннісних орієнтирів зумовили важливість такої проблеми, як досягнення якісно нових високих результатів навчально-виховного процесу. На вирішення завдань, пов'язаних з нею, спрямована Державна національна доктрина розвитку освіти в Україні та Закон України «Про основні засади розвитку ІСУ на 2007-2015 роки».

Проблеми інформації порушують у своїх працях А. Айві, О. Матвієнко, Л. Пасечнікова, П. Семьонов. Питання комунікативної діяльності, типів і моделей комунікаційного процесу розглядають Д. Бодді, Р. Пейтон, М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, О. Виханський, В. Крамаренко, Ю. Кузнецов, В. Подлесних, В. Павленко; класифікації невербальних знакових систем Ф. Блум, Л. Вінтерсом, Р. Екслейн, В. Лабунська, В. Лавриненко, А. Піз, А. Шефлен, В. Шюбц, Е. Холл та ін.

Пріоритетом розвитку освіти сьогодення є впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, які забезпечують подальше вдосконалення та ефективність роботи навчального закладу в інформаційному суспільстві. Створення та постійне вдосконалення інформаційної системи вищого навчального закладу (ВНЗ) є умовою для модернізації управлінської діяльності керівника вищого навчального закладу. Інформаційний чинник стає одним із визначальних у розповсюдженні нових ідей для розвитку та формування іміджу, а також упровадження нових технологій управлінського досвіду.

Упровадження комп'ютерних технологій дає можливість стверджувати, що таких заходів для створення інформаційної системи, яка б сприяла модернізації управлінської діяльності, спрямованої на формування й підтримку позитивного іміджу, замало. Концептуальні зміни в системі вищої освіти, які відбулися, привели до оновлення управлінської діяльності, з'явилися завдання, які вимагають створення умов для процесів самоорганізації й самоуправління керованих об'єктів. Це, у свою чергу, викликало появу нових підходів до управління» способів і засобів реалізації загальних функцій управління. Застосування інформаційно-комунікативних механізмів надало можливість скоротити час, відведений на виконання трудомістких процесів, що циклічно повторюються в управлінській діяльності адміністрації. За таких обставин надзвичайно зростає роль інформаційно-комунікативної діяльності менеджера освіти як основного і вирішального фактора, що забезпечує процес управління, зокрема й формування та розвиток всебічно розвиненої, творчої особистості.

Застосування інформаційно-комунікативних механізмів надало ВНЗ можливість скоротити час, відведений на виконання трудомістких процесів, що циклічно повторюються в управлінській діяльності адміністрації. За таких обставин надзвичайно зростає роль інформаційно-комунікативної діяльності менеджера освіти як основного і вирішального фактора, що забезпечує процес управління, зокрема й формування та розвиток всебічно розвиненої, творчої особистості.

Сьогодні управлінська модель повинна мати такі мінімальні параметри; налагоджену систему електронних конференцій (усі ключові рішення приймаються членами ради колегіально через розсилання, редагування й обговорення документів і ін.); дієвий режим електронного розсилання новин і окремих документів за цільовими списками (педагогам, батькам, учням, колегам, ЗМІ та ін.); створений єдиний електронний календар із системою оповіщень; упроваджений ряд додаткових інформаційних сервісів, таких як: електронна карта міста, загальне меню завдань, ресурсного забезпечення й ін.; створений і постійно поповнювальний

банк даних за проектами, кадровою базою та ін.; розроблені шаблони для типових документів ВНЗ.

На підставі проведеного дослідження можна запропонувати наступні рекомендації щодо удосконалення інформаційно-комунікативної діяльності менеджерів освіти: 1) переглянути можливості, зокрема залучати спонсорів для придбання приватних програмних продуктів; 2) для якісного процесу управління школою потрібно створити інформаційне середовище, яке б відповідало певним потребам: бази даних системи мають включати інформацію про всі елементи навчального процесу; у систему має бути закладений обмін інформацією між користувачами; повинна бути можливість взаємного обміну інформацією з органами управління освітою та ін.; 3) використовувати та впроваджувати в життя інформаційно-комп'ютерні технології, що значно підвищить результати інформаційно-комунікативної діяльності навчального закладу.

Процес ефективного стратегічного планування навчального процесу у вищих навчальних закладах неможливий без використання інформаційно-комунікативних технологій, які набувають особливого значення під час дистанційної й заочної форм навчання для здійснення апаратом навчальних відділів і деканатів ланцюжка послідовних рішень та забезпечення безперебійного якісного навчального процесу на сучасному навчально-методичному рівні.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

С.В. Стрижак, к.пед.н, доц.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка, м. Полтава*

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти особлива увага приділяється практичній і творчій складовим навчальної діяльності. У державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів зростає роль уміння здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати та оцінювати її, застосовувати способи пізнавальної і творчої діяльності. Для впровадження таких запитів у практику загальноосвітніх навчальних закладів суспільство потребує вчителя-дослідника, здатного активно брати участь у процесі перетворень, готового до інноваційної діяльності, освіченого у проблемах організації дослідно-експериментальної роботи у сфері освіти, який володіє методологією та методикою наукових досліджень.

Виділяємо такі основні кваліфікаційні вимоги до майбутнього вчителя при організації ним дослідницької діяльності школярів: володіння необхідними професійними знаннями, вміннями та навичками організації науково-дослідної роботи школярів; усвідомлення впливу наукової роботи школярів на їх особистісний розвиток; знання про те, які якості особистості, вміння та навички необхідно формувати в учня для ефективного здійснення науково-дослідної діяльності; спрямування власних зусиль на розвиток самооцінки школяра-дослідника; усвідомлення ролі вчителя у науково-пошуковій діяльності школяра як консультанта, тьютора; уявлення про вплив освітнього середовища на ефективність наукової роботи учнів; переорієнтація навчально-виховного на використання